RUSKI INWALID

Nº 71.

WTOREK. 25 Marca. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Prussy. Anekdota. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 25 Marca.

Jenerał-Maior *Popow* Nayłaskawiey mianowanym został Gubernatorem Cywilnym Wołogdowskim z przemianą stopnia Jenerał Maiora na Radcę Rzeczywistego Stanu.

Henryk Von *Offenberg* Marszałek powiatowy Holdingeński Gubernii Kurlandskiey nayłaskawiey mianowanym został Kameriunkrem dworu Jego Cesarskiey Mści.

Uwolniony od służby Pułkownik *Bibików* nayłaskawiey mianowanym został Wice-Gubernatorem Włodzimierskim z przemianą stopnia Pułkownika na Radcę Kollegskiego.

Pułkownik *Aslan-Chan Kuryński*, nayłaskawiey zasczycony został złotą szablą ozdobioną dyiamentami.

– Droga zimowa zupełnie się zruynowała w stolicy tuteyszey, i kiedy niespadnie nowych śniegów, to w przeciągu kilku dni zupełnie będzie sucho po ulicach tuteyszych. Lecz rozumieć należy, że w okolicach Petersburga, a nawet i w odległeyszych prowincyiach, nierównie bardziey bydz musi nieprzebyta; poczta albowiem tak zagraniczna iak kraiowa, która iescze w przeszły piątek powinna była nadeyść, do tychczas iescze nieprzybyła. Jest to osobliwszy tu przypadek, aby tak długo na nią kiedy czekano. Dla tey właśnie przyczyny nic prawie w numerze ninieyszym niekommunikuiemy czytelnikom naszym z wiadomości zagranicznych.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

PRUSSY.

z Berlina, 8 Marca.

Pisma publiczne doniosły, że Pułkownik *Massenbach* od nieiakiego iuż czasu stawiony był przed radą woienną. Ta wiadomość iest za nadto wczesną; lecz rozumieią, że rada woienna ma się wkrótce zgromadzić, w celu wydania w sprawie iego wyroku, i że ten wyrok natychmiast ogłoszonym będzie.

Dotychczas nie wymagano iescze aby aktorowie tuteyszego teatru wchodzili w służbę woyskową, chociaż prawo woienne teraz

istniaiące nikogo od tey powinności niewyłącza. Niedawno atoli młodzi aktorowie otrzymali zalecenie aby się stawili do zaciągu do milicyi kraiowey.

Wskutek rozkazu Króla Jmści, nabożeństwo w kościołach tuteyszych Francuzkich protestantskich ma się odprawiać koleyno w ięzyku Francuzkim i Niemieckim.

Anekdota.

Obraz małżeństwa.

Młody ieden męszczyzna namiętnie zakochany w piękney pannie, sądził się bydź na szczycie swoiego szczęścia, kiedy otrzymał od rodziców kochanki swoiey pozwolenie weyścia z nią w nierozerwane związki małżeństwa. Z niecierpliwoscią oczekuiąc tey chwili, leci do znaiomego artysty, biegłego w sztuce malarskiey i prosi go, aby odmalował obraz allegoryczny stanu, do którego się zabiera. »Tu masz pole ukazania całey doskonałości twoiey; (rzekł mu) chcę sprawić przyiemne podziwienie przyszłey mey żenie, wystawuiąc iey obraz szczęścia iakie mnie sprawia; wystaw Hymena w naynadobnieyszey postaci, niech oczy iego pałaią ogniem niesmiertelney miłości małżeńskiey, a cała postawa niech przewyższa w piękności i kształtach samego Adonisa; day mu pochodnię w ręce, lecz światło iey powinno blaskiem swoim gasić pochodnię samego Amura, któremu tak niesprawiedliwie przypisuią więcey powabów i zapału. Słowem wyley na ten obraz całą moc i dzielność sztuki Apellesa, a bądz pewny odpowiedniey moim uczuciom nagrody.« Posłuszny artysta niescządzi pracy i tworzy zachwycaiącey pięknosci obraz, a skończywszy go w łasnie w wilią ślubu pomienionego młodzieńca, pospiesza do iego mieszkania. Niecierpliwie czekał go zakochany szczęśliwiec, przy weyściu zaraz tysiącem przywitał go narzekań za opoźnienie; lecz razem z niecierpliwoscią zrywa zasłonę obrazu i pełen nieukontentowania przemawia: »O iak daleko iest twóy pęzel od moich uczuciów, cóż to za przymuszony uśmich Hymena, zdaie się, iż z niechęcią pogląda na pochodnię, która mu szczęscie rokuie, gdzież iest ten ogień oczu, który powinien bydź tłómaczem uczuć duszy. Zawiodłeś moie nadzieie. Toż sama zwyczayna i bez nadziei miłość więceyby zapewna wyrażała szczęścia, gdzież ta pewność niedorównanych słodyczy? cóż to znaczy ten blady ogień pochodni? te więdnieiące kolory kwiatów, które nayiaśnieyszemi farbami powinnyby były bydz oddane. Lecz cóż mam począc kiedy nic lepszego twóy pęzel utworzyć niemoże, muszę ci zapłacić; lecz niepowinieneś się gniewać, że proporcyionalną wartości obrazu według przekonania moiego domierzę ci nagrodę. »Na te słowa rzekł rozsądny malarz: Znam ia dobrze Panie wady obrazu moiego, uwaga Pańska co do ciemnosci i nieżywości farb, iest bardzo sprawiedliwą, a przeto proszę go o cierpliwosć przez czas nieiaki i o pozwolenie, abym ten obraz poprawił. Nieprzeciwił się temu młodzieniec, i artysta pracę swoią wziął do siebie; lecz bynaymniey iey niepoprawiał, a po upłyniemu kilku miesięcy od czasu kiedy pomieniony młodzieniec wszedł w sluby małżeńskie, znowu się z nią udał do mieszkania iego. Już go niespotkano tak iak pierwey z niecierpliwością. W przedpokoiach i w sali nawet kilka minut czekać musiał, nim młody małżonek wyszedł do niego w szlafroku. Spokoynie pytał się artysty o stanie zdrowia i od niechcenia przybliżywszy się do obrazu, roskazał podnieść zasłonę. »Cóż to znowu, powiedział z nieukontentowaniem,» zapalonemu Amurowi właściwa iest tylko taka postać, nie zas Hymenowi, który nierównie więcey powiuien mieć powagi i przystoynosci, co znaczą te pałaiące oczy, te nagie ramiona, iuż nadto przesadziłes moy kochany. Wszystko na tym obrazie zbyteczną oddycha roskoszą; ani przepaska samey Wenery niema tey swietności, iaką nadał lekkiemu przykryciu Hymena. Jednym słowem obraz twoy bynaymniey nie wystawia stanu małżeńskiego.« Mosanie, odpowiedział malarz, przewidziałem to. Przed trzema miesiącami obraz móy zdawał się Panu zupełnie słabym i zle wyrażaiącym to uniesienie uczuć, iakich wtenczas przepełnione było serce iego, teraz Pan znayduiesz go za nadto ubarwionym i w przesadzeniu wystawuiącym stan małżeński. Lecz proszę mnie wierzyć, że ani iednego rysu w obrazie moim nieodmieniłem i cała przemiana iest w samym Panu, byłes wtenczas kochankiem, z namiętnością ubóstwiaiącym przedmiot swych uczuć, a teraz iesteś małżonkiem.«

Rozumiem odpowiedział młody małżonek, dobry iest twóy obraz, oto i zapłata. To mówiąc dawał mu worek z pieniędzmi. Lecz artysta nieprzyymuiąc pieniędzy rzekł: Nie, Panie ia tego obrazu niezostawię iemu, a in-

ny zrobię, który zapewna lepiey przeznaczeniu swoiemn odpowie. To rzekłszy wyszedł i po nieiakim czasie wrzeczy samey przyniosł inny obraz, optycznie wystawuiący małżeństwo. Obraz ten patrząc nań zdaleka dziwney był piękności; lecz w miarę przybliżania się tracił całą swą świetność i wyrażenie, tak, że przystąpiwszy naybliżey, nic prawie niewystawiał przyiemnego, wszystkie przedmioty zdawały się bydz niekształtne, farby niezmiernie były grube i bez wszelkiego znaczenia.

Mądra nauka dla młodych, uważaiących małżeństwo nie z tego punktu, z którego nań patrzeć należy.

ROZMAITOŚCI.

Wiadomość o śmierci Piotra Wielkiego, napisana przez Biskupa Teofana Prokopowicza i drukowana w roku 1725 (Ciąg dalszy Obacz Nr. 58).

Przedsiębierzemy także opisać to wszystko co nastąpiło po smierci Piotra W.—Dnia wczorayszego zgromadzone członki Nayświętszego Synodu i Senatorowie postanowili, aby w zdarzeniu nieodżałowaney straty tak dobrego Monarchy i Oyca wszyscy pomienieni członkowie i Senatorowie zebrali się do pałacu Monarszego i tam uchwalili należne środki do utrzymania w spokoyności i porządku narod, pierwey nim mu obiawioną będzie śmierć Naymiłościwszego Pana. Tak się i stało. Skoro smutna wieść zgonu Monarchy rozniosła się w zamku, natychmiast wszyscy Senatorowie i czterech członków Synodu (tyle albowiem tego dnia nocowało w zamku) tudzież Jeneralitet i znakomitsze osoby ze stanu Szlacheckiego zebrały się do osobnego pokoiu, gdzie nayprzód poczęły się naradzać względem następcy tronu. Niektórzy utrzymywali, że berło należeć powinno samey tylko Cesarzowey, na mocy koronacyi odbytey niedawno. Drudzy zaś utrzymywali, że prawo niedaie podobnego przykładu, bo i w innych kraiach Monarchinie koronuią się; lecz to niedaie bynaymniey im prawa do wstępowania na tron. Wtenczas ieden z obecnych zabrał głos i przypomniał w iakim zamiarze Cesarz koronował małżonkę swoią. To iest że przed wyprawą iescze Perską odkrył był myśl swoią czterem Ministrom i dwóm członkom Synodu tu obecnym, powiadaiąc, że chce pierwszy dadz przykład w Rossyi koronowania Cesarzowey małżonki swoiey dla tego, aby w zdarzeniu zeyścia iego z tego swiata tron niepozostał bez następcy i aby żadne zamieszania w narodzie nienastąpiły. W głosie tym pomieniony członek odzywał się do świadectwa znayduiących się tu osob, którym Monarcha zamiary swoie był obiawił. Wezwane na swiadectwo osoby potwierdziły takowe zeznanie. W skutek czego postanowiono uznać Cesarzowę za następczynę tronu i prawą Monarchinię swoią, a radę tę nienazywać Kongressem Elekcyynym; lecz tylko oswiadczaiącym uroczyście wolę Monarszą. Wskutek czego w Jmieniu zgromadzenia całego Senatu, członków Synodu i Jeneralitetu napisano deklaracyią wspolnie z bolesną wieścią o smierci Nayłaskawszego Monarchy, ogłaszaiącą narodowi wstąpienie na tron Nayiasnieyszey Cesarzowey *Katarzyny* i nakazuiącą wszystkim stanom wykonanie przysięgi na wierność iey i poddaństwo.

Po napisaniu i podpisaniu tey deklaracyi wszystkie pomienione osoby udały się do pokoiu przyległego temu, gdzie spoczywały zwłoki uwielbianego Cesarza. Tam i Cesarzowa nadeszła, którey też osoby przy złożeniu hołdow poddaństwa swoiego ofiarowały akt nowo ułożony, pozdrawiaiąc ią iako Monarchinię i samowładczynę swoią. A chociaż łzy rzewne Nayiasnieyszey Pani i smutek głęboki niepozwalały ani słowa na to przełożenie przemówić, gdy iednak przystąpiono do ucałowania iey ręki, bynaymniey tego niebroniła i w przyięciu tronu nieokazała oporu. A tak to wielkie dzieło wskutek woli samego Monarchy i rozrządzeń przedwieczney opatrzności w zgodzie i spokoyności dokonanem zostało.

Wkrótce i dzień nastąpił. Wszystkie pułki ile ich było w Petersburgu, otrzymały natychmiast przez dowodców swoich smutną wiadomość o smierci Pana swoiego. Powszechny zatem smutek rozlał się po całey stolicy. N. Cesarzowa imiennym ukazem zaleciła aby gaża zasłużona wszystkim pułkom niezwłócznie wydaną była.

Tegoż dnia Jenerał-Maior Jwan Dmitryief *Mamonow* wysłanym został do Moskwy, aby tam wspólnie z Senatorem Hrabią *Matwieiewym* wszystko w porządku i spokoynosci utrzymywanem było i deklaracyia pomieniona natychmiast ogłoszoną. Gdyby zaś iakie zamieszania i rozruchy okazały się, za-

łecono im wszystkiemu wcześnie zapobiegać i niespokoynych karać; lecz do tego nieprzyszło, spokoyność albowiem powszechna nigdzie naruszoną niebyła. Skoro zaś odgłosem dzwonów wezwany narod do wielkiego kościoła, usłyszał o śmierci Monarchy, powszechny płacz i tak silne nastąpiły ięki, iż ledwie można było ie uspokoić i zmusić do wysłuchania cierpliwie wszystkich punktów deklaracyi.

Wkrótce potem napisano rotę przysięgi według którey wszystkie stany powinne były zaprzysięgać wierność Cesarzowey, takową wydrukowaną tegoż dnia rozesłano do wszystkich prowincyi Cesarstwa Rossyyskiego i według niey rzeczywiście wszystkie stany zaprzysięgły poddaństwo Nayiaśnieyszey Cesarzowey *Katarzynie*. Sami tylko włościanie iako nieliczący się w etacie wyięci byli od tego obowiązku.

Obok tych zatrudnień o przyszłość, i czas teraznieyszey żałoby niebył przepomnianym. Na tymże Kongressie poruczono Jenerałowi Artylleryi Senatorowi i kawalerowi Hrabiemu Jakóbowi *Bruss*, aby przyiął na siebie obowiązek zaięcia się obrzędami pogrzebowemi, i one na wzór innych państw Europeyskich urządził. W skutek czego pomieniony Hrabia przybrawszy sobie za pomocnika Jenerała *Bona*, wybrawszy oraz zdatnych dyrektorów, i wykonawców, zwołał rozmaitych rzemieślników i artystów, którzy przygotowawszy prawie w iedną chwilę wszystkie materyiały wzięli się do roboty.

Tegoż samego dnia kiedy Cesarz żyć przestał, kaplicę z wielkiey sali przeniesiono do drugiey mnieyszey, a w pomienioney sali wielkiey, przeznaczoney na złożenie ostatków Cesarza, wzniesiono na kilku stopniach tron, który okryto axamitem purpurowym, stopnie zas złotemi kobiercami i na nim ustawiono łoże paradne, przykryte lamą złotą; inne zaś sciany tey sali okryto kobiercami szpalerowey roboty, wyrażaiącemi rozmaite przedmioty historyi Swiętey i niektóre cuda Chrystusa Pana. Te swietne kolory przez kilka tylko dni zdobiły salę; gdyż potem wszystkie sciany okryto kirem i porozstawiano posągi wyrażaiące cnoty zeszłego Monarchy, wzniesiono oraz piramidy, a na nich wyrażono pięknym pędzlem rozmaite czyny Piotra Wielkiego i zawieszono herby wszystkich prowincyi Cesarstwa. Sala oswieconą była mnóstwem swiateł, które iuż to w paiąkach od Sufitu wiszących, iuż z ogromnych lichtarzów koło tronu i posągów umiesczonych, iuż nakoniec z lamp do samych ścian przybitych wypadaiąc, czyniły rażącą postać tey wielkiey żałoby.

Dalszy Ciąg potem.

W roku 1790 w całey rozległości Stanów ziednoczonych Amerykańskich liczono tylko 75 expedycyi pocztowych, przez dziesięć lat doszła liczba officialistów w tym wydziale do 903, a teraz liczą iuż ich 3600.

Znaiomy Aktor Francuzki *Messe* umarł dnia 6. b. m. w oyczystem swoiem mieście Bruxelli po długiey i ciężkiey chorobie w 61 roku życia. Na początku rewolucyi Francuzkiey przeiechał był do Hamburga, gdzie przez czas nieiaki był dyrektorem teatrów Francuzkich. Po tem przeiechał do Petersburga i bawił w Rossyi aż do roku 1812. Następnie otrzymał pozwolenie zaprowadzenia teatru Francuzkiego w Warszawie i był iego dyrektorem. Ztamtąd powrócił do Bruxelli i był powszechnie lubiony i szanowany.

— Chcąc mieć wyobrażenie o obszerności i czynności handlu Północno-Amerykańskiego, dosyć iest zliczyć wszystkie publiczne banki, istnieiące niedaley iak od lat 40 w rozmaitych miastach ziednoczonych stanów. Według urzędowego spisu liczba ich przechodzi 350.

— Według prywatnych listów z Pampelluny, rządca Hiszpańskiey prowincyi Nawarry, otrzymał rozkaz od Królu, aby u wszystkich iey mieszkańców wszelką broń zabrał.

— W Hiszpanii iescze nowa ziawiła się przyczyna nie ukontentowania mieszkańców przez ogłoszenie postanowienia, uznaiącego za nieważne wszystkie te nabycia dóbr skarbowych, które zostały domierzone w czasie wewnętrznych kraiowych zamieszek.

— Na rozmaite prozby weszłe do Króla Wirtembergskiego tyczące się zwołania stanów, odpowiedziano, że Rząd nieprzestaie zatrudniać się tym przedmiotem, i ma nadzieię zadowolnienia wkrotce życzeń narodowych.

W PETERSBURGU
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.